

KARAKOL CEMİYETİ LİDERLERİNDEN GALATALI ŞEVKET BEY'İN HAYATI VE MİLLÎ MÜCADELE'DEKİ HİZMETLERİ

Hasan Ali POLAT* - Osman AKANDERE**

Öz

Millî Mücadele dönemi şahsiyetlerinin biyografileri üzerine yapılan çalışmalar, devrin ve mücadelenin anlaşılmasına ciddi katkılar sağlamaktadır. Nitekim biyografiler bilinemediğinde hadiselerin layığıyla anlaşılması da mümkün olmaz. Miralay Galatalı Şevket Bey de dönem açısından böyle bir şahsiyettir; İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi, *teşkilatçı* ve başarılı bir askerdir. Mondros Mütarekesi sonrası İstanbul ve çevresinde direnişin sembolü haline gelen Karakol Cemiyetinin kurucuları arasında yer almış; gerek Anadolu'ya geçmek isteyen şahsiyetlerin güvenli bir şekilde geçirilmeleri, gerekse de Anadolu'ya silah ve cephane sevki gibi hususlarda ciddi gayret sarf etmiştir. İlaveten, resmî bir vazife olarak Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanlığında bulunmuş, Heyet-i Temsiliye ile İstanbul arasında irtibatı sağlayan kilit kişi konumunda olmuştur. İstanbul'un resmî işgaline [16 Mart 1920] kadar bu vazifelerini yerine getiren Şevket Bey, işgal sonrası tutuklanarak İngilizler tarafından Malta adasına sürgün edilmiştir. Miralay Şevket Bey'in hayatını konu edinen bu çalışma, Millî Mücadele dönemine biyografik katkı yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Galatalı Şevket, Karakol Cemiyeti, Millî Mücadele, Cihan Harbi, Bahr-i Sefid (Akdeniz) Müstahkem Mevkii Kumandanlığı.*

Abstract

The Life of Galatalı Şevket Bey from the Leaders of the Karakol Society and His Services in the National Struggle

Researchers on the biographies of the figures of the National Struggle make great contributions to the understanding of the period and the National Struggle. As a matter of fact, when the biographies are not known, the incidents could not be recognized properly. Colonel Galatalı Şevket Bey is an indispensable figure for understanding the period; he was a member of the Committee of Union and Progress, an organiser and a successful soldier. He was involved in the establishment of the Karakol Society, the symbol of the resistance in Istanbul and its surroundings

* Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, Konya. E-posta: halipolat42@gmail.com. ORCID ID: 0000-0001-6658-932X

** Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Konya. E-posta: oakandere@erbakan.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-7875-4214

(Makale Gönderim Tarihi: 26.06.2021 - Makale Kabul Tarihi: 24.09.2021)

after the Mudros Armistice Agreement and regarded among the founders of this association. He exerted all his strength to the people seeking to pass to Anatolia in a safe manner as well as dispatching firearms and ammunition to Anatolia. Additionally, he performed a duty as a commander at the Mediterranean Strait Fortified Area Command and he became a key man to contact between the Committee of Representation and Istanbul. He carried out these duties till the occupation of Istanbul officially [March 16, 1920]. Following the occupation, he was arrested by the British officers and exiled to Malta. This study covers the life of Colonel Şevket Bey and was aimed to contribute to the National Struggle period within the scope of biographical information.

Keywords: *Galatalı Şevket, Karakol Society, National Struggle, World War, Mediterranean Strait Fortified Area Command.*

Giriş

Tarih araştırmaları içerisinde biyografiler ayrı bir öneme sahiptir ve biyografi çalışmaları; ilgili dönemin daha kuşatıcı bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlarlar. Nitekim Meşrutiyet ve Millî Mücadele döneminin bihakkın anlaşılması ve anlamlandırılması devrin siyasi ve askerî şahsiyetlerinin biyografilerinin bilinebilmesi ile mümkündür. Çünkü dönem ve hadiselerin biyografik olarak temellendirmelerine ihtiyaç vardır; zira etkili şahsiyetlerin biyografileri bilin(e)mezse dönemin veya vuku bulan hadiselerin sağlıklı bir şekilde anlaşılması da mümkün olmaz.

Bu çalışma ile biyografisi kaleme alınan şahıs, Balkan Harbi, Cihan Harbi ve Millî Mücadele yıllarında önemli vazifeler üstlenmiş olan Galatalı Şevket Bey'dir ve Şevket Bey'in biyografisi, dönemin daha iyi anlaşılmasına, özellikle Millî Mücadele evresinin izahına katkı sağlayacak düzeydedir. Bu sebeptir ki Galatalı Şevket Bey'in biyografisinin yazılmasına çalışılmıştır; zira hakkında herhangi bir çalışma mevcut değildir. Çalışma, Şevket Bey'in hayatını ortaya koymanın yanında Millî Mücadele dönemine biyografik katkı sağlamayı da amaçlamaktadır. Şevket Bey'in biyografisi inşa edilirken Marmara Üniversitesi Taha Toros Arşivi başta olmak üzere arşivlerden, telif eser ve makalelerden istifade edilmiştir.

Galatalı Şevket Bey'in Hayat Hikâyesi

Ahmet Şevket Bey, 1881 senesinde dünyaya geldi. Galatalı olarak bilinen Şevket Bey'in *Tercüme-i Hâl Kâğıdında*, doğduğu memleketin Gelibolu olduğu ancak mektepte Galata olarak kayıtlı olduğu yazmaktadır¹. Şevket Bey'in babası Koska'da sakin kahveci esnafından Cemil Efendi, annesi ise Hasibe Hanım'dır. Askerî mektep diplomasındaki tarife göre; orta boylu, buğday benizli ve ela gözlüdür².

Şevket Bey, İlk tahsil akabinde Soğukçeşme Askerî Rüştiyesinde okudu; 155 mevcutlu sınıftan 445 numaradan 425 kazanarak aliyyülâlâ [pekiyi] derece ile ve sınıf üçüncüsü olarak 24 Şubat 1895 tarihinde mezun oldu. Askerî Rüştiye diplomasında okuduğu dersler ve aldığı notlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir³:

¹ *MSB. AATB.*, Şevket Bey'in Askerî Safahatı Belgesi: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243.

² *TTA.*, 1637040019.

³ *TTA.*, 1637040019.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Tablo 1: Mekatib-i Rüşdiyye-i Askeriye Şakirdânına Mahsus Şehadet-namedir		
Birinci Sene Dersleri	İkinci Sene Dersleri	Üçüncü Sene Dersleri ve Aldığı Numaralar
Sarf-ı Arabî	Nahv-i Arabî	Mantık ve Tatbikat-ı Arabiyye : 45
Kavaid-i Farişî	Hesap	Mükemmel Hesap : 40
Fransızca	Muhtasar Coğrafya	Usul-i Defteri : 43
Hesap	Gülistan	Muhtasar Hendese: 45
Tarih-i İslam	Fransızca	Coğrafya-yı Umumî: 45
İmlâ-yı Türkî	Tarih-i İslam	Kavaid-i Osmanî: 35
Hüsn-i Hatt-ı Fransevî	İmlâ-yı Türkî	Fransızca: 45
Hüsn-i Hatt-ı Türkî	Hüsn-i Hatt-ı Türkî	Tarih-i İslam: 45
Kurşunkalem Resim	Hüsn-i Hatt-ı Fransevî	İmlâ-yı Türkî: 43
	Karakalem Resim	Resim: 20
		Hüsn-i Hatt-ı Fransevî: 19
	Yekûn	425
		(Mehaz: TTA., 1637040019)

Soğukçeşme Askeri Rüştiyesinden üçüncülükle mezun olduktan sonra Kuleli Mekteb-i İdadi-i Şahanesine dâhil oldu. 91 mevcutlu sınıftan üçüncü olarak ve âlâ [iyi] derece ile 10 Aralık 1900'de mezuniyeti sonrasında 2 Şubat 1901 tarihinde süvari mülazım-ı saniliği rütbesi tevcih olundu⁴. Bir yıl sonra ise *Erkân-ı Harbiye Namzed Mülazımlarına Mahsus İntihâb-nâme* neticesinde 35 kişi içerisinde üçüncü olarak ve aliyyülâlâ [pekiyi] derece ile başarılı oldu ve 9 Ocak 1902 tarihinde kendisine mülazım-ı evvelik rütbesi verildi. Galatalı Şevket Bey'e, mülazım-ı evvelik rütbesi tevcih edilirken; din ve devlete ve Sultan II. Abdülhamid'e sadakatle hizmet edeceğine ve gerekirse bu uğurda canını feda etmekten çekinmeyeceğine dair de yemin ettirilmiştir⁵. Bu intihâb-nâme şu şekildedir⁶:

“Erkân-ı Harbiye Namzed Mülazımlarına Mahsus İntihâb-nâme
Şevket Efendi Galata

Mümâ-ileyh Şevket Efendi din ve devletine ve velinimet bi-minnetimiz Padişahımız Es-sultan El-gâzi Abdulhamid Han-ı Sâni efendimiz hazretlerine sadakatle hizmet ve her halde şân-ı celil-i askerîyi muhafaza ile icabında uğur-ı meyâmin-mevfür-ı hazret-i padişahîde fedâ-yı can edeceğine yemin etmiştir.

Gayretli Şevket Efendi

İşbu intihâb-nâme mantûkınca derece-i ehliyet ve istihkâkın tarafımızdan dahî tasdik olunarak bi'l-istizân şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî mucib-i âlisince uhdene erkân-ı harbiye namzed mülazım-ı evvelliği rütbesi tevcih kılınmıştır. 29 Ramazan sene 329/27 Kânunuevvel sene 317 [9 Ocak 1902].

⁴ TTA., 1637051019.

⁵ TTA., 1637053019.

⁶ TTA., 1637053019.

Mekteb-i Fünûn-ı Cenab-ı Mülûkâne Erkân-ı Harbiye namzedi birinci senesi şakirdanından ber-mücib-i nizâm icrâ olunan imtihanda ehliyeti tebeyyün edenlerin uhdelerine mülazım-ı evvelik rütbesi tevcîhiyle ikinci seneye nakil olunmaları müesses olan nizâm iktizâsından bulunmuş ve birinci sene şakirdânından Galatalı Şevket Efendi'nin bu def'a vukû' bulan imtihanda liyakat ve ehliyeti tebeyyün eylemiş olmakla ber-mucib-i nizâm mumâ-ileyhin uhdesine erkân-ı harbiye namzed ve mülazım-ı evvelîği rütbesinin tevcîh ve ihsânıyla ikinci sene namzed sınıfına kayd ve idhâli husûsuna müsâade-i aliyeye-i cenâb-ı sipehsâlarileri bî-diriğ buyurulmak bâbında emr ü ferman hazret-i men lehü'l-emrindir.

İmza ve mühürler.

Meclis-i mezkûrun efendi-i mumâ-ileyh hakkında vukû'a gelen hüsn-i şahâdeti taraf-ı acizânemizden dahi tasdik kılınmış olmakla olbabda emr ü ferman hazret-i men lehü'l-emrindir. 22 Teşrinisani 1317 [5 Aralık 1901].

Yaveran-ı Hazret-i Şehriyariden Tophane-i Amire Müşiri ve Umum Mekatib-i Askeriye-i Şahane Nazırı."

Galatalı Şevket Bey, 4 Ocak 1904 tarihinde Erkan-ı Harbiye Yüzbaşısı olarak Mekteb-i Harbiyeden mezun oldu. Askerî sicil numarası 1316-Süvari 3'tür⁷. Şevket Bey'in *Tercüme-i Hâl Kâğıdında* bizzat kendisinin yazdığına göre dil becerisi şu şekildedir: "Fransızca ve İngilizce görüşür ve okur ve yazarım yani bilirim. Biraz Rusça, Arapça ve Kürtçe anlarım. Asıl dilim Türkçedir⁸."

Şevket Bey, Erkan-ı Harp Yüzbaşısı olduktan sonra ilk olarak bilfiil bölük idare ve kumanda etmek üzere 24 Ocak 1904'te Atik İkinci Ordu'ya sonra da 15 Haziran 1904'te staj için Süvari 7'nci Alay'ın 1'nci Bölüğü Kumandanlığına tayin edildi ve burada sekiz ay vazife yaptı. Ayrıca bu esnada Edirne'de teşekkül eden Edirne ve Cıvırı Haritası Ahzına Memur Komisyon'da görevlendirildi. Ardından 1 Aralık 1904'te Edirne'de bulunan 3'ncü Nişancı Taburunun 3'ncü Bölüğü Kumandanlığına tayin edildi. Yaklaşık altı ay geçtikten sonra burada meşrutiyet ve hürriyet yönünde çalışmalar içerisinde bulunduğu ve süvari zabitanından bazılarıyla piyade kışlasında gizli toplantılar yaptığı iddiasıyla altı arkadaşıyla birlikte tevkif edildi. Edirne'de on bir gün hapsedildikten sonra askerlik mesleğinden tart ve kalebent edilmek kaydıyla *irade-i seniyye* ile Divan-ı Harb-i Mahsusta muhakeme edilmek üzere İstanbul'a sevk olundu. İstanbul'da 76'sı münferit olmak üzere toplam 105 gün Merkez Kumandanlığında hapsedildi. Divan-ı Harb-i Mahsus tarafından yapılan muhakemede suçsuzluğu tespit edilince beraati ve askerlik mesleğine iadesine karar verildi. 1 Nisan 1905'te Erzincan'da 4'ncü Ordu-yı Hümayunda memur edildi. Erzincan memuriyetini bir nev'i sürgün olarak görmekte olan Şevket Bey, "Erzincan'a nefyedildim" demektedir. Yaklaşık bir ay Erzincan'da kaldıktan sonra Fırka-i Seyyâre Erkân-ı Harbiyesine bakmak üzere Muş'a hareket etti ve üç-dört ay Fırka-i Seyyârede kaldı. Bilahare kendi arzusuyla Fırka-i Seyyâreye mensup Cebel Topçu Taburunun Muş'ta bulunan bataryasına staj için kumandan tayin edildi ve burada da beş ay müddetle vazife yaptı.

⁷ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; *Balkan Savaşı'na Katılan Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 362.

⁸ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

14 Ocak 1906'ya geldiğinde kolağası (kıdemli yüzbaşı) oldu. Topçu stajının akabinde II. Abdülhamid'in *irade-i seniyyesi* ile Hudûd-ı İraniye İkinci Mıntıka Komiserliğine tayin edilince Van'a gitti ve II. Meşrutiyet'in ilânına [23 Temmuz 1908] değin burada vazife yaptı⁹.

Galatalı Şevket Bey, hürriyetçi düşünceye sahip bir şahsiyettir. Nitekim yukarıda da bahsedildiği üzere meşrutiyetçi ve hürriyetçi olduğu için Edirne ve İstanbul'da hapsedilmiş, Divan-ı Harb-i Mahsusta yargılanmış ve nihayetinde beraat etmişti. O yüzdendir ki Manastır-Selanik merkezli II. Meşrutiyet'in ilânı yönündeki çalışmaları desteklemiştir. Şevket Bey, Meşrutiyetin yeniden ilânından kısa bir süre sonra [Kasım 1908'de] İstanbul'a geldi. İstanbul'a geldikten sonra Aralık ayında Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Şube-i Merkeziyesine memur edildi. 3 Mayıs 1909'da Divan-ı Harb-i Örfi Heyet-i Tahkikiyesine tayin edildi. 19 Haziran 1909'da binbaşılığa terfi etti ve 29 Temmuz 1909'da 1'nci Ordu Nizamiye 5'nci Alay'ın 4'ncü Taburuna tayin edildi; ancak 7 Ağustos 1909 tarihli Tasfiye-i Rütbe-i Askeriye Kanunu gereğince 19 Ağustos 1909'da rütbesi tekrar kolağalığa (kıdemli yüzbaşı) düşürüldü¹⁰.

Şevket Bey, 29 Eylül 1909 tarihinde kolağalıktan binbaşılığa terfi etti¹¹. 1910 senesinde Sisam'da kargaşa vuku bulunca olayların bastırılması çerçevesinde Mayıs 1910'da Sisam'da vazifelenirildi. Bu vazifeyi yürütürken İzmir'deki fırkaya ait bir Nizamiye Taburu, Mecidiye kruvazörü, iki torpido ve bir gambot da emrine verildi. Sisam hadiseleri bastırıldıktan sonra Havran Harekâtına iştirak etmek üzere Suriye'nin güneybatısındaki Dar'a'ya hareket etti ve Süveyde'de 5'nci Alay'ın 4'ncü Taburu, 6'ncı Alay'ın 4'ncü Taburu, 33'ncü Alay'ın 2'nci Taburundan tertip edilmiş olan Nizamiye Alayı Kumandanlığına tayin edildi. Nizamiye Alayı ile Havran Harekâtına iştirak etti; sonrasında da Cebel-i Dürzi'de firarilerin yakalanması ve ıslahat için gayret gösterdi. 1911 senesi başlarında Grek İhtilali zuhur edince bölgeye gönderilen Erkan-ı Harbiye Reisi yerine Havran Kolordusu Erkan-ı Harbiye Riyaseti Vekâletine, senenin ortalarında da İstanbul'da teşkil olunan ve merkezi Pangaltı olan Nizamiye 3'ncü Fırka Erkan-ı Harbiye Riyasetine tayin edildi. 1912 senesinin Ekim ayında Balkan Harbi çıkınca, emrindeki Nizamiye 3'ncü Fırka ile bu harbe iştirak etti. Balkan Harbi sonrasında 1913 senesi ortalarında Mersin'deki 48'nci Alay Kumandanlığına tayin edilerek iki ay bu alayda bulundu. Akabinde de Harput'ta bulunan 11'nci Kolordu Erkân-ı Harbiye Riyasetine görevlendirildi. Cihan Harbi'ne de bu kolordu ile iştirak etti¹².

Galatalı Şevket Bey, 4 Kasım 1914'te kaymakamlığa (yarbay) terfi ederek Mirliva Galip Paşa'nın [Pasiner, 1868-1939] kumandanı olduğu 11'nci Kolordu'nun 33'ncü Fırka Kumandanlığına tayin edildi¹³. Köprülü Şerif Bey'in [İlden, 1877-1952]

⁹ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; *Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 362.

¹⁰ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; *Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 362-63.

¹¹ BOA. BEO., 3645/273302, 19 Eylül 1325; TTA., 1637032019.

¹² MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; *Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 362-63.

¹³ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243.

ifadesiyle “Şevket bir avuçluk 33’ncü Tümen’iyle Rusların sağ kanatlarına o kadar sıkı bir biçimde yapıştı ki düşman bu kanadında her çekilişinde mîtralyözlerini, tüfeklerini, atlarını, arabalarını bırakmaya, Şevket’e birçok esir teslim etmeye mecbur kalıyordu...”¹⁴ Şevket Bey, 33’ncü Fırka ile bir müddet 5’nci Kolordu Kumandanı Fevzi Paşa’nın [Çakmak, 1876-1950] maiyetinde de bulundu. 1915 Mayıs’ından, arada fırkasına geri dönse de, Şubat 1916’ya kadar 11’nci Kolordu Vekâleti vazifesini üstlendi. Erzurum ricati üzerine Ordu Dümдар Kumandanı oldu. Mart 1916’da Ağosin’de bulunan 11’nci Kolordu Kumandanlığı Vekâletinde görev aldı. 23 Nisan 1916’da ise 13’ncü Fırka Harput Jandarma Alayı ve gönüllülerle beraber fevkalade yetkiler ile Dersim Kumandanlığına tayin edildi. Yine bu mevkiin Munzur suyu Şark kısmının 13’ncü Fırka, 36’nci Fırka ve Kürt gönüllüleri ve 19’ncu Süvari Alayından ibaret bir kuvvet ile Mamahatun’a taarruz edecek olan 10’ncu Kolordunun sağında hareket etmek üzere İhata Kolu Kumandanlığına tayin edildi¹⁵. Şevket Bey, Dersim’de çıkan isyanın bastırılmasında büyük yararlılıklar gösterdi. 13’ncü Fırka 15 Mayıs 1916’da gece baskını ile Sinavar-Taşlıtepe’yi zapt ederek eşkıyayı takibe başladı. Darboğaz ve Kutu deresine kaçan eşkıyaya 100 kadar zayıat verdirilerek asiler dağıtıldı¹⁶. Ardından Mamahatun’a taarruz eden Şevket Bey, buradaki vazifesini tamam ettikten sonra Trabzon cephesinde bulunan eski fırkası 33’ncü Fırkaya iltihak etmek üzere hareket etti; kaymakam rütbesini haiz iken Kafkas Harekâtının bütün safhalarına iştirak etti. Nitekim Köték-Sarıkamış ileri harekâtındaki başarıları münasebetiyle Gümüş İmtiyaz Muharebe Madalyası aldı¹⁷.

Galatalı Şevket Bey, 11’nci Kolordu Kumandanlığı Vekâletindeki hüsni idaresi ve muharebelerdeki fedakârlıkları dolayısıyla ordu kumandanı Abdülkerim Paşa’nın 7 Haziran 1916’da üç sene kadem ilavesiyle fevkaladeden Miralaylığa [Albay] terfi etti. Miralaylığa terfiinde İhata Kolu Kumandanlığı ve Dersim islahatında kıtaları hüsni idare etmesi ve fedakârlıkları da etkili oldu. Hatta Dersim Harekâtındaki fedakârlıkları sebebiyle Dâhiliye Nezareti önerisiyle Üçüncü Mecidî ile taltif edildi¹⁸.

Galatalı Şevket Bey, Haziran 1916’da 13’üncü Fırka, 9’uncu Fırka ve 33’üncü Fırkadan ibaret kıtaata kumanda etmek üzere Harran Cephesi Kumandanlığına tayin edildi ve Kafkas Harekâtında son ricat noktasına [Uluşiran] kadar kaldı. Ağustos’un ortasına doğru ise 9’ncu Fırka Kumandanlığıyla vazifelendirilse de bir gün sonra, 15 Ağustos 1916’da, Musul’da bulunan kıtalara kumanda etmek üzere Musul Grubu Kumandanı tayin edildi¹⁹ ve Musul’a hareket etti. Bu vazifede iken 4’ncü Piyade Fırkası ile İran’da Sakız civarında bulunan Piyade 37’nci ve bir Süvari Alayı da maiyetinde

¹⁴ İlden 2018, s. 221.

¹⁵ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; *Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 363.

¹⁶ Çakmak 2005, s. 232, 245.

¹⁷ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019.

¹⁸ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; *Komutanların Yaşam Öyküleri* 2004, s. 363.

¹⁹ BOA., İ. DUİT., 152/21, 11 Teşrinievvel 1332.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

bulunmaktaydı; hatta Musul Menatıkı Menzilleri de emrine bırakılmıştı. Yaklaşık altı ay sonra [Şubat 1917] Bağdat'ın güneyinde İmam Mehdi civarında toplanacak kolordunun kumandasını üstlenerek İngilizlere taarruz etmek üzere hareket ettirildi ancak kolordu oluşturulmadığından ve muharebe de şiddetlendiğinden Kut'tan itibaren kuzeydeki kıtaları idare etmek üzere teşekkül eden Şevket Bey namındaki gruba kumandan oldu. Bir ay kadar burada kaldıktan sonra güneyde kendisine vazife kalmadığından tekrar Musul Grubu Kumandanlığına avdet etti. 11 Mart 1917'de Bağdat'ın düşmesi akabinde 23 Mart'ta 18'nci Kolordu Kumandanlığına tayin edildi. Bu kolordu ile İstablat [Samarra civarında] ve Sündiye muharebelerine [Nisan 1917] iştirak etti. Akabinde de Haziran 1917'de İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelişi sonrasında 28 Temmuz 1917'de 19'ncü Kolordu Kumandanlığına getirildi. 1917 senesi Eylül ayının başında harp tecrübelerini görmek üzere Avusturya ve Almanya ordularındaki ilerlemeleri anlamak ve Alman kolordu kumandanlarının katıldığı Sedan'daki büyük kurslara katılmak üzere Avrupa'ya gitti. Yirmi günü Avusturya'da olmak üzere iki ay kadar bu vazifede bulunarak kurslara iştirak etti²⁰. Avrupa'dan İstanbul'a avdet ettikten sonra 8 Kasım 1917'de 17'nci Kolordu Kumandanlığına²¹, bir hafta sonra Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanlığına, 27 Kasım'da da 1'nci Kafkas Kolordusu Kumandanlığına tayin edildi²². Ancak bu görevine başlamadan 28 Ocak 1918'de becayişle 2'nci Kolordu Kumandanlığına getirilerek²³ ilgili kolordu merkezi Silvan'a gitti. Burada dört-beş ay kaldıktan sonra kolordunun bir fırkasının 4'ncü Kolordu emrine verilmesi diğer fırkasının da Filistin'e hareketi üzerine karargâhıyla birlikte Filistin'de Yıldırım Ordu Grubu emrine girdi. Şam'da doğrudan doğruya 22'nci Kolordunun Sol cenahında teşekkül edecek olan kolorduyu teşkil etmek üzere 7'nci Ordu emrine hareket için emir aldı. Ancak hareket emmekte iken Dar'a'da ikinci bir emirle 4'ncü Ordu emrinde oluşturulacak olan ve mıntıkası Şam[dâhil]-Tebük'e kadar devam eden 2'nci Kolordu Kumandanlığına tayin edildi ve 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi imza edilene kadar bu vazifede kaldı. Mütarekenin akabinde Mütareke ahkâmına göre ordunun terhisî söz konusu olduğundan İstanbul'a geldi. İstanbul'a geldikten sonra 12 Ocak 1919'da Bahr-i Sefid [Akdeniz] Müstahkem Mevkii Kumandanlığına tayin edildi²⁴. Mütareke hükümleri uyarınca boğazların silahsızlandırılması istenince İtilaf kuvvetlerinin bu talebi doğrultusunda Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanlığı ve kıtaları İstanbul'a taşındı²⁵. Nazım Paşa'nın Harbiye Nazırlığı döneminde tevkif edilen Şevket Bey, Temmuz 1919 sonu itibarıyla kısa süre de olsa bir müddet Bekir Ağa Bölüğünde kaldı²⁶. Daha sonra serbest bırakılıp mesleğine iade edilen Şevket Bey, 13 Ağustos 1919'da Sultan Vahideddin'in [1861-1926] *irade-i seniyyesi* ile İstanbul Muhafızlığına tayin

²⁰ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; 1637036019; *Komutanların Yaşam Öyküleri*, 2004, s. 363.

²¹ BOA., İ. DUİT., 156/1, 2 Kânunuevvel 1333.

²² TTA., 1637032019; 1637036019.

²³ BOA., İ. DUİT., 156/31, 28 Kânunusani 1334; BOA., BEO., 4501/337541, 29 Kânunusani 1334.

²⁴ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; 1637034019; *Komutanların Yaşam Öyküleri*, s. 364.

²⁵ Türkmen 2001, s. 29.

²⁶ İdikut 1953, s. 36-37; Hiçyılmaz, 2012, s. 69.

edildi²⁷. 20 Ağustos'ta ise 25'nci Kolordu Kumandanlığı vazifesi de ilaveten kendisine verildi²⁸. 12 Eylül 1919'da İstanbul Muhafızı Miralay Şevket Bey'in rütbesinin mirlivalığa [tuğgeneral] çıkarılması yönünde Sadrazamlık makamından kararnameler geldi. Sultan Vahideddin ise "zaten Şevket Bey yeni tayin edildi. Hüsn-i hizmet gösterebilir; ileride terfi eder." diyerek kararnamenin iadesini *irade* etti. Ancak garip bir durum da ortaya çıktı; Miralay Şevket Bey'in rütbesinin mirlivalığa yükseltildiği haberi gazetelerde boy gösterdi²⁹. Ali Fuat Bey [Türkgeldi, 1867-1935] hatıralarında Şevket Bey'in bu durumdan rahatsız olduğunu, "*hastalık bahanesiyle bir müddet mevki-i memuriyetinde ve selamlık resminde bulunmayıp bilahare devama*" başladığını ifade etmektedir³⁰.

Galatalı Şevket Bey, Cemal Paşa'nın [1875-1945] Harbiye Nazırlığı döneminde, 13 Ekim 1919'da ise *irade-i seniyye* gereğince Bahr-i Sefid Boğazı Muhafızlığına tayin edildi ve vazifesine başlaması istendi³¹. Aslında tam bu dönemde Heyet-i Temsiliye tarafından 22'nci Kolordu Kumandanlığıyla vazifelendirilmişti; fakat Cemal Paşa'nın, "*İstanbul'da yalnız yapamayacağından bahisle bu tayine itiraz etmesi üzerine*" Şevket Bey'in İstanbul'da olması münasip görüldü³². 16 Mart 1920'de İstanbul resmî olarak İtilaf devletleri tarafından işgal edildikten bir gün sonra Kuvâ-yı Milliye olduğu iddiasıyla tevkif edilerek İngilizler tarafından Malta adasına sürgün edildi; 1921 senesi Ekim ayının sonlarına kadar Malta'da sürgün hayatı yaşadı ve 31 Ekim 1921'de Malta'dan İnebolu'ya geldi³³. Şevket Bey tevkif olunup Malta'ya sürgün edilince Sadrazam ve Harbiye Nazırı Damat Ferit Paşa'nın [1853-1923] isteği ve Sultan Vahideddin'in *iradesi* ile 3 Mayıs 1920 tarihinde Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanlığından alınarak Muamelat-ı Zatiye emrine verildi³⁴.

Şevket Bey'in 30 Eylül 1922'de yazdığı hâl tercümesine göre aile efradı; validesi Hasibe Hanım ve iki kız kardeşinden mürekkeptir. Aile adresi ise Maçka'da Vişnezade Camii karşısında Hasan Efendi hanesidir. 10 Ekim 1922 tarihinde emekliye sevk edilen Şevket Bey'in 1928'de doldurduğu *Tercüme-i Hâl Kâğıdında*, annesi Hasibe Hanım'ın hayatta olup İzmir Gündoğdu'da Gayret Sokağı numara 9'da oturduğu belirtilmekte ve oğlunun eline baktığı ifade edilmektedir. Buradan, Şevket Bey'in sonraki senelerde bir müddet İzmir'de ikamet ettiği anlaşılmakta, emeklilik sonrası ise komisyonculukla meşgul olmaktadır. Nitekim *Tercüme-i Hâl Kâğıdında* "*Beş sene evveline kadar ömrüm*

²⁷ BOA., İ. DÜİT., 159/28, 13 Ağustos 1335; "Tevcihât", *Takvim-i Vekayi*, 17 Ağustos 1335/1919, Nu: 3625, s. 1.

²⁸ BOA., İ. DÜİT., 159/32, 20 Ağustos 1335; BOA., BEO., 4587/344012, 21 Ağustos 1335.

²⁹ Türkgeldi 2010, s. 240; "Muhafızlık ve Merkez Kumandanlığı", *Alemdar*, 14 Eylül 1335/1919, Nu: 173-1573, s. 2.

³⁰ Türkgeldi 2010, s. 240.

³¹ BOA., İ. DÜİT., 159/65, 13 Teşrinievvel 1335; BOA., BEO., 4595/344585, 15 Teşrinievvel 1335; "Tevcihât", *Takvim-i Vekayi*, 18 Teşrinievvel 1335/18 Ekim 1919; Nu: 3674, s. 1.

³² İdikut 1953, s. 37.

³³ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021; Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637032019; 1637054019; 1637034019; *Komutanların Yaşam Öyküleri*, s. 364.

³⁴ BOA., İ. DÜİT., 160/29, 3 Mayıs 1336; "Tevcihât", *Takvim-i Vekayi*, 5 Mayıs 1336/1920, Nu: 3845, s. 1.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

kıt'a idaresi ve harple geçti. Beş seneden beri de komisyonculukta ilerlemeye çalışıyorum” denilmektedir³⁵.

Galatalı Şevket Bey, hayatının son yıllarına kadar hiç evlenmedi. Aslında yüzbaşı iken Şekibe Ali Hanımla [Galatalı, 1890-1965] evlenmek istemiş ancak kızın ailesi, subayların uzun süre evlerinden uzak kalmaları, cephelerde savaşmaları ve bazen de şehit olmaları nedeniyle eşlerinin dul kalabileceği gibi endişeler öne sürerek bu evliliğe karşı çıkmıştı. Ailesinin endişelerini dikkate alan Şekibe Hanım da evlilik talebini geri çevirmişti. Ancak Şekibe Hanım da hiç evlilik yapmamıştı. Yıllar sonra Kadıköy vapurunda karşılaştıklarında yeniden görüşmeye başladılar ve nihayetinde Galatalı Şevket Bey, İstanbul Üniversitesi'nden diploma alan ilk kadın olan Şekibe Ali Hanım'la evlendi³⁶. Kısa süre de olsa mutlu bir evlilik yaşadı. 5 Şubat 1956 tarihinde de İstanbul'da vefat etti³⁷. Cenazesi 6 Şubat'ta İstanbul'da Eski Kozlu Mezarlığına (Ada: A, Mezar No: 47) defnedildi.

Şevket Bey'in Aldığı Taltifler

Galatalı Şevket Bey, miralaylığa kadar olan askerlik vazifesi boyunca başarıları dolayısıyla nişan ve madalyalarla taltif edildi. 10 Nisan 1907'de kendisine beşinci rütbeden Mecidî nişan verildi. Şevket Bey'e 1907'de beşinci rütbeden Mecidî nişan verildiğini belirten 16 Şubat 1919 tarihli Sultan Vahideddin tuğralı berat şu şekildedir³⁸:

“Mehmed Vahideddin Han bin Abdülmecid el-muzaffer dâima

Nişan-ı şerif-i âlî-şân-ı sâmi mekân-ı sultanî ve tuğra-yı garrâ-yı cihan-sitan-ı hakanî hükmü oldur ki

Atik dördüncü Ordu-yı Hümayunum dairesine müsadif hudûd-ı Hakanî ikinci muntika komiseri Erkan-ı Harbiye-i Şahanem kolağalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Şevket Efendi zîde mecduhu hüsn-i hizmeti cihetle sezâ-var-ı âtîfet olduğundan beşinci rütbeden mecidî nişan-ı zîşânî i'tâsı ile taltifi bin üç yüz yirmi beş (1325) senesi şehri-i saferü'l-hayrının yirmi altıncı gününde irade-i seniyyeye iktiran eylediği divan-ı hümayunumca bi't-tedkik anlaşıldığından mumaileyhe rütbe-i mezkûreden mecidî nişan-ı zî-şânî ihsan kılındığını mutazammın işbu berat-ı âlî-şanım ısdar olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamis aşer min şehri cumâde'l-ulâ li-sene seb'a selâsin ve selâse mie ve elf. 15 Cemâziyelevvel 1337.”

Şevket Bey, 22 Mayıs 1908'de dördüncü rütbeden Mecidî Nişanı ile taltif edildi. Dördüncü rütbeden Mecidî nişan aldığına dair 16 Şubat 1919 tarihli ve Sultan Vahideddin tuğralı berat mevcuttur³⁹. 6 Mart 1915'te Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası ile; 9 Nisan 1915'te Alman İmparatorluğu tarafından ikinci rütbeden Demir Salıp Nişanı ile; 15 Nisan 1916'da İkinci sınıf Meziyet-i Askeriye Salıp Nişanı ile taltif

³⁵ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; *Komutanların Yaşam Öyküleri*, s. 364.

³⁶ Toros 1998, s. 19.

³⁷ “Vefat”, *Cumhuriyet*, 5 Şubat 1956, s. 2.

³⁸ TTA., 1637055019.

³⁹ TTA., 1637056019.

edildi⁴⁰. 13 Haziran 1916'da üçüncü rütbeden Mecidî Nişanı ile⁴¹; 8 Ağustos 1917'de ise Sultan Mehmet Reşat tuğralı berat ile Gümüş İmtiyaz Muharebe Madalyası ile⁴²; 1916 ve 1917 muharebelerindeki gayretleri sebebiyle de Harp Madalyası ile taltif edildi. Enver Paşa'nın pençe ve mührü bulunan Harp Madalyası'nda şöyle denilmektedir⁴³:

Miralay Şevket Bey

Bin üç yüz otuz iki ve otuz üç seneleri harbinde vezâif-i mevdû'anızda hüsn-i hizmet ve sa'y ü gayret göstermiş olduğunuzdan dolayı nâm-ı akdes-i hümayûn-ı hazret-i padişâhîye olarak zat-ı âlînize harp madalyası verildi.

Harbiye Nazırı Enver

Pençe-Mühür"

Şevket Bey, Filistin harekâtındaki üstün gayreti üzerine de 2'nci Kolordu Kumandanı iken 10 Ekim 1918'de Muharebe Altın Liyakat Madalyasıyla taltif edildi⁴⁴.

Şevket Bey'in Karakol Cemiyeti ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Cihan Harbi mağlubiyetinin bir neticesi olarak 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'ni imza etmek durumunda kalan ancak bu Mütarekenin milletin geleceği için tehdit olduğu düşüncesinde olan İttihatçılar, Mütarekenin hemen akabinde millî teşkilatlar teşkili içerisinde oldular. Bunlardan biri, İttihat ve Terakki liderlerinden Talat Paşa'nın talimatları doğrultusunda Kara Kemal'in [1875?-1926] öncülüğünde teşekkül eden, Kara Kemal ve Kara Vasıf'ın [1880-1931] lakaplarına atfen Karakol denilen cemiyettir⁴⁵. İstanbul'da kurulan ve merkezi Bâbüâli Caddesi Resne fotoğrafhanesinde Baha Sait Bey'in [1882-1939] yazıhanesi olan cemiyetin ne zaman teşekkül ettiği hususunda farklı tarihler ortaya konulsa da Mondros Mütarekesi'nin hemen akabinde [Kasım 1918] kurulduğu⁴⁶ yönündeki anlatıların daha makul olduğu düşünülmektedir. Nitekim Galatalı Şevket Bey'in, Karakol'un ne zaman kurulduğu ile ilgili verdiği tarih İstanbul'un fiili işgalinin hem sonrasındır yani Karakol'un kuruluşu 13 Kasım 1918 veya takip eden günlerdir⁴⁷.

1918'in Kasım'ında teşkil olunan Karakol Cemiyetinin Heyet-i Merkeziyesinde Galatalı Şevket Bey de yer almaktadır⁴⁸ İhsan İdikut'un, Şevket Bey'in verdiği bilgiler ışığında ortaya çıkardığı *Türk Lavrensleri* unvanlı eserine bakılırsa Karakol Cemiyetinin kurucusu Galatalı Şevket Bey'dir⁴⁹. Karakol Cemiyeti hakkında farklı bir bilgi

⁴⁰ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243; TTA., 1637054019.

⁴¹ TTA., 1637054019.

⁴² TTA., 1637060019.

⁴³ TTA., 1637059019.

⁴⁴ BOA., İ. DÜİT., 158/104, 10 Teşrinievvel 1334.

⁴⁵ Ertürk 2016, s. 242; Himmetoğlu 1975, s. 81; Tevetoğlu 2020, s. 4.

⁴⁶ Tunaya 1952, s. 520; Tevetoğlu 2020, s. 3.

⁴⁷ Himmetoğlu 1975, s. 85.

⁴⁸ Tevetoğlu 2020, s. 5; Ilgaz 1981, s. 13; Himmetoğlu 1975, s. 84-85; Can 1963, s. 257; Giray 1962, s. 345; Criss 2020, s. 136.

⁴⁹ İdikut 1953, s. 13.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Salışık'ın eserinde Topkapılı Canbaz Mehmet Bey'in oğlu Ali Yılmazel'in anlatılarına dayanılarak verilmektedir. Buna göre Karakol, Mim Mim Grubunun bir hücresi olarak teşekkül etmiş, Topkapılı Canbaz Mehmet Bey, Karakol'un başına Galatalı Şevket Bey'i geçirmiştir. Tabii Karakol'un Mim Mim Grubunun bir hücresi olduğu ve Galatalı Şevket Bey'in Topkapılı Mehmet Bey tarafından bu hücrenin başına geçirildiği bilgisi diğer kaynaklarla desteklenmemektedir⁵⁰.

Karakol Cemiyetinin nizamnamesi 5 Şubat 1919'da İstanbul Sultanhamamı'nda Avukat Refik İsmail Bey'in yazıhanesinde Albay Kara Vasıf, Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanı Miralay Galatalı Şevket, Yarbay Edip Servet [Tör, 1881-1960], Kafkas Fırkası Kumandanı Kemalettin Sami [Gökçen, 1884-1934], Askeri Sevkiyat müdürlerinden Binbaşı Ali Rıza, Avukat Refik İsmail ve Baha Sait Beylerin iştirakiyle gerçekleştirilen toplantıda hazırlandı⁵¹. Tunaya'nın Ali Fuat Cebesoy'dan [1882-1968] temin ettiği vesikada Karakol'un Teşkilat-ı Umumiye Nizamnamesinde cemiyetin gayesi hususunda şöyle denilmektedir⁵²:

“Madde 1: Karakol Cemiyeti, milletin vahdeti, hürriyet ve hâkimiyeti mutlakasını ve vatanın, siyasî ve coğrafi ve iktisadî tamamî ve istiklâlîni temine çalışır. İşbu mukaddesatı tabiiyei milliye ve mülkiyeyi muhil her nev'i ukud, kuyud ve şurutu sureti kat'iyede red ve keenlemeyekün ad ve ilân eder. İşbu hukuku milliye ve mülkiyeyi her mütecaviz ve müstevliye karşı icabında silâh kuvvetiyle müdafaa ve muhafaza için Karakol Cemiyeti; milletin kudret ve hamiyeti milliyesine, âlemi İslâmın salâbet ve gayreti diniyesine, milletlerin hukuku tabiiyelerini teslim ve müdafaa eden teşkilâtı beynelmileliyenin müzaheretini medeniye ve necibanesine istinaden Türkiye'de berveçhi âti teşkilâtı icra ve izhar eder.”

Cemiyetin maksadı hususunda Galatalı Şevket Bey'in ifadeleri ise şu şekildedir: *“Çoğunluğu Araplar teşkil eden yerlerden gayri olan Türk topraklarından düşmanlar çıkarılacak, bunun için memleket bir harabe haline gelinceye kadar ve bütün Türk milleti yok oluncaya kadar mücadele edilecek, teşkilatlar tamamen askerî hüviyette olacak ve fakat mücadele alenileşinceye kadar her şey gizli cereyan edecekti”⁵³.*

Karakol Cemiyetinin reisi olarak pek çok kaynak Kara Vasıf Bey ismini öne çıkarsa da İdikut'un eserinde verilen Cemiyet Nizamnamesinin *İdare* kısmında *“Cemiyeti reis temsil eder. Vatanın kurtarılması için gereken siyasî ve asgarî bütün tedbirleri alır. Kumandanlar ve mümessiller tayin eder, riyasete Akdeniz müstahkem mevki kumandanı Galatalı Şevket Bey tayin edilmiştir”* denilmekte, Şevket Bey'in Karakol'un başkanı olduğu belirtilmektedir. Hatta Cemiyete başkan tayin edilen Şevket Bey, bir teşekkür konuşması da yaparak şunları ifade etmektedir: *“Beni reis yaptığımızdan dolayı teşekkür ederim. Tuttuğumuz yol pek kanlıdır. Fakat kurtuluş yoludur. Tarihte bizim gibi acı günler yaşamış başka milletler de vardır bunlardan mücadeleyi göze alanlar, ölmesini ve öldürmesini bilenler kurtulmuştur”⁵⁴.*

⁵⁰ Salışık 1999, s. 24; Özkan 2015, s. 43.

⁵¹ İdikut 1953, s. 14.

⁵² Tunaya 1952, s. 521-22.

⁵³ İdikut 1953, s. 14; Himmetoğlu 1975, s. 84-85.

⁵⁴ İdikut 1953, s. 14.

Galatalı Şevket Bey, Karakol Cemiyeti teşekkül ettikten sonra 12 Ocak 1919'da Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanlığına tayin edildi. Tabii Mütareke sonrasında İngilizlerin ele aldıkları ilk meselelerden biri Boğazlar meselesi olmuş ve İngilizler, Çanakkale boğazına el atarak Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanlığı ve kıtalarının bölgeden uzaklaştırılmasını ve İstanbul'a taşınmasını sağlamışlardı⁵⁵. İstanbul ve Boğazların fiilî olarak işgal edildiği bir dönemde Galatalı Şevket Bey, Karakol liderlerinden birisi olarak işgallere karşı direnişin ön hazırlıklarında önemli görevler üstlenmiş bir şahsiyettir. Örneğin Nisan 1919'da Şişli'de Osmanbey'de, Albay Kara Vasıf Bey'in evinde bir toplantı tertip edilerek Batı Trakya direnişi konusu ele alındı. Kemalettin Sami, Miralay Galatalı Şevket, İstihbarat Şubesi Müdürü Seyfi [Düzgören, 1880-1948] ve İsmet [İnönü, 1884-1973] Beylerin iştirak ettikleri toplantıda, Batı Trakya'da silahlı faaliyette bulunma vazifesi Fuat Balkan'a [1887-1970] verilerek İsmet Bey'in İstanbul Hükümetinden temin ettiği 4.000 lira da Batı Trakya Komitesine aktarıldı⁵⁶. Balkan'ın hatıralarında da bu mevzuu geçmekte ve toplantı esnasında Albay Seyfi Bey'in İsmet Bey'e hitaben "para sıkıntınız olamaz. Teşkilat-ı Mahsusanın örtülü paralarını olduğu gibi size devrettim. Bir an evvel gönderilmesi lazımdır" dediğini rivayet etmektedir⁵⁷.

Önceden yapılan hazırlıklar çerçevesinde Mütareke sonrası Anadolu'da Millî Mücadele hareketine girişilince bu mücadeleye İstanbul'dan Karakol Cemiyeti aracılığıyla ciddi destekler sağlandı. Hasene Ilgaz'ın Karakol Cemiyeti hakkındaki anlatımından anlaşıldığı üzere Karadeniz Boğazı Müstahkem Kumandanı Emin Paşa [Koral, 1881-1959] ve işgal İstanbul'unda bulunan kıtalar, Karakol liderleri Galatalı Şevket Bey'in elindedir. Bu durum Şevket Bey ve arkadaşlarının İstanbul'da ciddi bir güç olduklarını göstermektedir. Nitekim Millî Mücadele'ye katılmak için Anadolu'ya geçmek isteyenlerin geçişlerinde de Karakol'un etkisi büyüktür. İstanbul'dan Anadolu'ya geçişlerde Merdiven Köyündeki Bektaşî Tekkesi ve Sultan Tepesi'ndeki Özbekler Tekkesi menzil vazifesi görmekte, Anadolu'ya geçiş için tekkeye başvuranlar parola ile kabul edilmekteydiler. Örneğin Özbekler Tekkesine müracaat edenler "*Bizi İsa yolladı*" parolasını verdikten sonra içeriye kabul ve akabinde plan çerçevesinde Anadolu'ya geçirilmekteydiler⁵⁸. Burada bahsedilen *İsa* muhtemeldir ki Galatalı Şevket'tir. Zira Karakol Cemiyeti mensuplarının müstear isimleri mevcuttur ve Galatalı Şevket Bey, "*İsa*" müstear adını kullanmaktadır⁵⁹.

Mütarekenin akabinde işgaller peşi sıra gerçekleşirken Karakol Cemiyeti mensupları da toplumun her tabakası ile temas içerisinde olarak halkın millî bilincinin uyanık tutulması için gayret gösterdiler. Bu kapsamda Baha Sait Bey din adamlarıyla, Kemalettin Sami Bey aydınlarla, Galatalı Şevket Bey de gazetecilerle irtibat sağlamakla vazifelendirildi. Şevket Bey gazetecilerle özellikle de Süleyman Nazif'le [1870-1927] diyalog halinde olarak Türk matbuatında işgallere karşı yazılar yazılmasına gayret etti.

⁵⁵ Türkmen 2001, s. 29.

⁵⁶ Bıyıklıoğlu 1992, s. 185-186.

⁵⁷ Balkan 2008, s. 90-91.

⁵⁸ Ilgaz 1981, s. 10-20; Aydın 1992, s. 138.

⁵⁹ İdikut 1953, s. 20-21.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Nitekim İzmir'in işgali akabinde Süleyman Nazif ve diğer pek çok yazar tarafından gazetelerde işgalleri eleştiren yazılar yayımlandı⁶⁰. Galatalı Şevket Bey ve Karakol, İstanbul'daki mitinglerde de aktif rol oynadı. Örneğin 13 Ocak 1920'de Sultanahmet Mitinginde konuşanlardan biri Üsküdar Fevziye Lisesi'nin müdiresi Nakiye Hanım [Elgün, 1882-1954] Şevket Bey'e bağlı direniş gruplarıyla birlikte hareket etmekteydi⁶¹.

Karakol Cemiyeti, İtilaf Devletlerinin İstanbul'u işgaline kadar [16 Mart 1920] Anadolu'daki Millî Mücadele hareketi ile İstanbul arasındaki iletişimi sağladı; hatta Heyet-i Temsiliye'nin İstanbul'daki temsilcisi gibi hareket etti. Karakol'un bu ilişkilerinde kilit isim ise Galatalı Şevket Bey idi. Çünkü Karakol'un Anadolu ile muhaberatı Şevket Bey aracılığıyla yapılmaktaydı⁶². Örneğin Mustafa Kemal Paşa'nın 3'ncü Ordu Müfettişliğinden istifasına yönelik beyannamesinin bir suretinin emin bir şekilde bazı kumandanların yanında İstanbul'dan da Galatalı Şevket Bey'e gönderilmesi⁶³ Şevket Bey'in kilit bir rol üstlendiğinin göstergesidir. Ayrıca Ali Rıza Paşa Hükümeti döneminde Harbiye Nezareti ile Anadolu'daki kumandanlar arasındaki irtibatın da Şevket Bey aracılığıyla sağlandığı görülmektedir. Ancak Heyet-i Temsiliye reisi Mustafa Kemal Paşa'nın [Atatürk, 1881-1938] Karakol Cemiyetinden çok memnun olmadığı *Nutuk* adlı eserinden anlaşılmakta ise de Paşa, Karakol hususunda dönem itibarıyla durumu idare eder bir tavır içerisinde olarak ondan "*İstanbul'daki teşkilatımız*" şeklinde bahsetmektedir⁶⁴. Dönem açısından idare-i maslahat gözetilse de bazı meselelerde farklı düşünüldüğü de mevzubahistir. Bunlardan biri Yahya Kaptan'ın [?-1920] öldürülmesi meselesidir. Mustafa Kemal Paşa, Yahya Kaptan'ı Karakol'dan sorduğunda Kara Vasıf ve Galatalı Şevket Bey imzalı şifrede, Yahya Kaptan'ın feci işlere girişmiş bir kişi olduğu, fenalıklarının örtmek için de Kuvâ-yı Milliye'ye leke sürdüğü belirtilmiştir. Ancak Mustafa Kemal Paşa, Yahya Kaptan'ın öldürülmesi hususunda Karakol mensuplarının verdikleri cevapları ikna edici bulmamıştır⁶⁵.

Damat Ferit Paşa'nın 1 Ekim 1919'da istifası akabinde 2 Ekim'de Ali Rıza Paşa [1860-1932] riyasetinde yeni hükümet teşkil olununca Harbiye Nazırlığına Mersinli Cemal Paşa getirildi. Millî Mücadele yanlısı bir şahsiyet olan Cemal Paşa, İstanbul'dan, Millî Mücadele hareketine ciddi destek verdi. Bu dönem Galatalı Şevket Bey'in de etkili olduğu dönemdir; çünkü Harbiye Nezareti ile Heyet-i Temsiliye arasındaki irtibat Şevket Bey aracılığıyla sağlanmaktadır. İlaveten Heyet-i Temsiliye de Miralay Galatalı Şevket Bey'in bu durumunu kabul etmektedir. Hatta Ali Rıza Paşa Hükümeti teşkil olunduktan sonra Heyet-i Temsiliye adına Mustafa Kemal Paşa tarafından kolordulara çekilen 3/4 Ekim 1919 tarihli telgraf ile Harbiye Nazırı Cemal Paşa'ya ve hükümete bütün Kuvâ-yı Milliye'nin destek vereceği belirtildikten sonra başkaca taleplerin yanında Galatalı Şevket Bey'in İstanbul Muhafızı veya 25'nci Kolordu Kumandanlığına tayininin talep edildiği de görülmektedir. Bu telgrafta Mustafa Kemal Paşa, bahse konu

⁶⁰ İdikut 1953, s. 18-19; Criss 2020, s. 137; Hiçyılmaz, 2012, s. 68.

⁶¹ Criss 2020, s. 160.

⁶² Cebesoy 2000, s. 414-415.

⁶³ *TİTE.*, 296/21, 10 Temmuz 1335.

⁶⁴ Özkan 2015, s. 24; Zürcher 1987, s. 183-184.

⁶⁵ Gazi Mustafa Kemal 2020, s. 276-296.

taleplerin kolordularca da Harbiye Nazırı Cemal Paşa'ya iletilmesini istemektedir⁶⁶.

Galatalı Şevket Bey, 1919 seçimlerinin yapılması ve Meclis-i Mebusanın İstanbul'da açılması sürecinde de İstanbul ile Heyet-i Temsiliye arasındaki irtibatı sağlayan kişi konumunda oldu. Mustafa Kemal Paşa, Miralay Galatalı Şevket Bey ile irtibat halinde olduğu gibi bazı meselelerde onun kanaatlerine de başvurdu. Örneğin İstanbul seçimlerinde İttihatçı ve Müdafaa-i Hukukçu adaylar seçimde başarı göstermişlerdi. İttihatçı kimliği ağır basan bir şahsiyet olarak değerlendirilen Göz Dr. Esat Paşa'nın [Işık, 1864-1936] mebus olması Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları tarafından kuşku ile karşılandı ve Esat Paşa hakkında 4 Kasım 1919 tarihli bir telgraf ile Miralay Galatalı Şevket Bey'den bilgi talebinde bulunuldu. Bu hususta Şevket Bey'in fikrine göre Esat Paşa, “*bazı kardeşlerimizin su-i zannına*” uğramıştı ve aslında “*programlara bi-hakkın sadık ve hâdim*” bir kişi idi⁶⁷.

Seçimlerin yapıldığı süreçte tartışılan meselelerden biri de Meclis-i Mebusanın nerede açılacağı meselesidir. Nitekim Heyet-i Temsiliye reisi Mustafa Kemal Paşa, Galatalı Şevket Bey'e çektiği bir telgraf ile Meclis'in İstanbul'da açılması hususunda görüşlerini sormaktadır. Şevket Bey ise 20 Ekim 1919 tarihli ve cevaben gönderdiği telgrafta Meclis-i Mebusanın İstanbul'da açılmasında bir mahzur olmadığını belirtmekte, İtilaf Devletlerinin de bu meclise karşı bir harekete girişmelerinin mümkün olmadığını ifade etmektedir. Şevket Bey, 30 Ekim tarihli bir telgrafında da Meclis'in İstanbul'da toplanmasının zarurî olduğu görüşünün dile getirildiğini, kendisinin de bu görüşe iştirak ettiği belirtmektedir. Mustafa Kemal Paşa'nın 1 Kasım'da verdiği cevap ise Meclisin İstanbul'da açılmasının mahzurlu olduğu yönündedir⁶⁸. Kara Vasıf Bey'in bu hususta Kazım Karabekir'e [1882-1948] verdiğini malumatta Meclis-i Mebusanın İstanbul'da açılmasının zarurî olduğu belirtilerek İstanbul'da şahsî tecavüzlere karşı gereken tedbirlerin alınmakta olduğu ifade edilmektedir. Devamla Vasıf Bey, Meclis-i Mebusana muhafızlar seçileceğini, Meclis-i Mebusanın güvenliği için Mevki-i Müstahkem Kumandanı Miralay Şevket Bey'in karargâhını Meclisin yakınına nakledeceğini de vurgulamaktadır⁶⁹.

Meclis-i Mebusanın açılması arifesinde, 1 Ocak 1920'de Heyet-i Temsiliye reisi Mustafa Kemal Paşa tarafından çekilen bir telgrafta Celalettin Arif [1875-1930] ve Celal Nuri Bey [1882-1936] gibi bazı mebusların, fikir alışverişinde bulunmak üzere iki-üç gün için Ankara'ya Heyet-i Temsiliye nezdine davetleri vazifesi Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanı Miralay Şevket Bey'e verildi⁷⁰. “İsa” müstear adıyla Şevket Bey, Mustafa Kemal Paşa'ya [Nuh'a] cevaben çektiği telgrafta, mebusların Ankara'ya davet edildiklerini ancak muhaliflerin “*mebuslar Ankara'ya emir almaya gidiyor*” yolunda propagandalar yaptıklarını, bu yüzden mebusların Ankara'ya gelme hususunda çekingen davrandıklarını bildirdi⁷¹. Mustafa Kemal Paşa, Şevket Bey'e

⁶⁶ ATBD, S. 145, Temmuz 2019, s.285; Gazi Mustafa Kemal 2020, s.177-178; Cebesoy 2000, s. 269.

⁶⁷ Gazi Mustafa Kemal 2020, s. 1004-1010; Tunaya 2010, s. 169.

⁶⁸ Gazi Mustafa Kemal 2020, s. 1002-1008; Akşin 2010, s. 44-53.

⁶⁹ Karabekir 2009, s. 643.

⁷⁰ ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 19.

⁷¹ ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 22.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

yazdığı cevapta; bu gerekçe ile mebusların Ankara'ya gelmekten içtinap etmelerinin yanlışlığını belirterek Meclis-i Millîde millî teşkilat gayesini matuf bir grubun tesisi için istişarelerin önemini vurguladı⁷². Mustafa Kemal Paşa, 9 Ocak 1920 tarihli ve Galatalı Şevket Bey'e çektiği bir telgrafta; mebuslar ile müzakereler yapıldığından ve Meclis-i Mebusan'da Müdafaa-i Hukuk Grubu kurulmasının gerekliliğinden bahsetti⁷³. Hatta kendisinin Meclis-i Mebusana reis olarak aday gösterilmesi talebinde bulundu. Rauf Bey'in [1881-1964] Galatalı Şevket Bey aracılığıyla gönderdiği 28 Ocak 1920 tarihli telgraftan; Mustafa Kemal Paşa'nın meclis başkanı olmasından "*Meclis-i Millinin hakikatde hâricde imiş gibi bir te'sîr yapacağı, Hey'et-i Temsilîyenin müessir-i hakikî bulunduğu fikrinin tahassülü mahâzîrini ileri sürüyorlar. Öyle anlıyoruz ki bize tarafdâr bulunanlar da sırf bu nokta-i nazardan düşünerek i'tâ-yı re'ya'den istinkâf ede*"-bilecekleri endişesi ile sarfinazar edildiği anlaşılmaktadır⁷⁴. Yine Rauf Bey tarafından Galatalı Şevket Bey aracılığıyla Mustafa Kemal Paşa'ya çekilen 4 Şubat 1920 tarihli telgrafta; Misak-ı Millî'nin kabul edilebildiği ancak Müdafaa-i Hukuk Grubu teşkilinin mümkün olmadığı, Felah-ı Vatan adında bir grup teşkiline çalışıldığı belirtilmektedir⁷⁵.

Karakol liderlerinden ve Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanı Galatalı Şevket Bey'in katkısı sağladığı önemli bir icraat Akbaş cephaneliğine baskın yapılması ve buradaki cephanenin Anadolu'ya aktarılmasıdır. Nitekim Köprülü Hamdi Bey [1886-1920] ve milis kuvvetleri, Gelibolu'daki Akbaş cephaneliğine bir baskın planlandılar. 14'ncü Kolordu Kumandanı Vekili Kazım Bey [Özalp, 1882-1968], Galatalı Şevket Bey'e bir telgraf çekerek bu iş için bir motor talebinde bulundu. Şevket Bey, Kazım Bey'in talebini yerine getirerek emirlerine Bolayır motorunu tahsis etti ve nihayetinde Köprülü Hamdi Bey ve Dramalı Rıza Bey [1890?-1920] gibi isimlerin öncülüğünde milis kuvvetleri 26/27 Ocak 1920'de baskını yaparak ele geçirilen silah, cephane ve haberleşme araçlarını millî kuvvetlere aktarmayı başardılar⁷⁶. Tabii olarak bu baskın işi İstanbul İşgal Yönetimi ile İstanbul Hükûmetini karşı karşıya getirdi. İngiliz Yüksek Komiseri Amiral de Robeck [1862-1928], Osmanlı Hariciye Nezaretinden bu baskının sorumlusu olarak gördükleri Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanı Miralay Galatalı Şevket, Akbaş Deposu Kumandanı Binbaşı Bahri, Lüleburgaz Müdürü Reşadettin ve Çanakkale Bölgesi Jandarma Kumandanı Binbaşı Dramalı Rıza Beylerin yargılanmak üzere teslimi talebinde bulundu. İstanbul Hükûmeti ise bu isimleri teslimine yanaşmadı; fakat İtilaf yetkilileri bu isimleri tevkif için hareket geçtiler⁷⁷.

Meclis-i Mebusanın 28 Ocak 1920'de Misâk-ı Millî kararını alması ve süregelen gelişmeler İtilaf Devletlerini ciddi surette rahatsız etti ve 16 Mart 1920 tarihinde İstanbul resmen işgal edildi. Bu işgal ile Meclis-i Mebusan kapatılarak pek çok mebus tevkif edildi. Tevkif edilenler arasında Karakol liderlerinden Kara Vasıf, Miralay

⁷² ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 24.

⁷³ ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 51-55.

⁷⁴ ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 106-107.

⁷⁵ ATBD., S. 146, Ocak 2020, s. 118-119.

⁷⁶ Criss 2020, s. 150; Özalp 1985, s. 90-92.

⁷⁷ Criss 2020, s. 150; Bozkurt 2014, s. 297.

Galatalı Şevket ve Millî Kongre lideri Göz Dr. Esat Paşa gibi isimler bulunmaktadır⁷⁸. Aslında Galatalı Şevket Bey, İstanbul'un işgali akabinde emin olarak gördüğü bir yerde gizlenmiş, Anadolu'ya geçme planları yapmaktaydı. Ancak bir akşam tanınmayacağını umarak gizlendiği yere doğru giderken fark edilip tevkif edilmişti⁷⁹. Tevkif edilen Şevket Bey, hem siyasî yönü yani Millî Mücadele taraftarlığı hem de Hıristiyan kırımı ile suçlandı. Tevkif edilen şahıslar, 18 Mart 1920'de *Benbow* gemisiyle İstanbul'dan alınıp 22 Mart'ta Malta'ya ulaştırıldılar⁸⁰. Rauf, Kara Vasıf ve Galatalı Şevket Beyler gibi isimlerin tevkif edilip Malta'ya sürgün edilmesiyle birlikte Karakol Cemiyetinin merkez komitesi dağılmıştı⁸¹. Geride kalan Karakol mensupları Nisan 1920'de *Zabitan*, Ekim 1921'de *Yavuz* adlarıyla teşkilatlanarak mücadelelerine devam etmeye çalıştılar⁸².

Galatalı Şevket Bey, 22 Mart 1920 tarihinden 25 Ekim 1921 tarihine kadar Malta'da sürgün hayatı yaşadı. Kendisi gibi sürgün olan Ahmet Emin Bey'in [Yalman, 1888-1972] hatıralarında verdiği bilgiye göre Şevket Bey Malta'da zamanının bir kısmını tenis oynayarak geçirmektedir; hatta Polverista'daki tenis oyuncularının en iddialılarından. Yalman'ın aktardığına göre Şevket Bey, tenise gelirken İngilizce kitabını da yanına almakta, tenis haricinde İngilizce çalışmakla meşgul olmaktadır⁸³. Şevket Bey, sürgün hayatı yaşarken, 6 Eylül 1921'de, Karakol'un müessislerinden "komiteci ruhlu" Kara Kemal, beraberinde bazı arkadaşları ile Malta'dan firar etti⁸⁴. Bu firar hadisesi üzerine İngilizler tarafından Malta'da izinler kaldırılarak diğer sürgünlerin *Verdala* kampından *Polverista* kampına götürülmeleri kararlaştırıldı. Miralay Ahmet Cevat Bey ve Miralay Şevket Bey, bu durumu protesto ettikleri için İngilizler tarafından cezalandırıldılar⁸⁵. Galatalı Şevket Bey, 12 Eylül 1921'de Polverista'dan Malta Başkumandanı ve Valisine yazdığı mektupta; tutuklanması için hiçbir gerekçe olmadığını İngiliz hükümeti tarafından kabul edildiğini ancak bu zamana kadar serbest bırakılmadığını ifade etti. İlaveten Binbaşı W. N. Gatt'ın kendisine yönelik küçük düşürücü davranışlarından ve cebren New Verdala'dan çıkartılıp Polverista'ya nakledilmesinden şikâyetçi oldu⁸⁶. Malta'daki sürgünler peyderpey serbest bırakıldılar; ancak Galatalı Şevket ve Kara Vasıf gibi isimler Malta Başkumandanlığı tarafından askerî sakınca görülen kimseler olarak değerlendirildikleri için serbest bırakılmayıp⁸⁷ İngilizler ile Anadolu arasında imzalanan esir değişimi antlaşmasına değin tutuldular; ancak son kabile ile Anadolu'ya gelebildiler. Kabile 25 Ekim 1921'de *Chrysanthemum* ve *Montenol* gemileriyle Malta'dan hareket etti. 31 Ekim'de İnebolu'ya ulaşan *Montenol* gemisiyle gelenler arasında Galatalı Şevket Bey de vardı. Nihayetinde 1

⁷⁸ "İstanbul'da Neler Oluyor", *İrade-i Milliye*, 22 Mart 1336/1920, Nu: 32, s. 2; Karabekir 2009, s. 669; *ATBD.*, S. 145, Temmuz 2019, s. 212-216.

⁷⁹ Yalman 1997, s. 593.

⁸⁰ Şimşir 1985, s. 173.

⁸¹ Zürcher 1987, s. 218; Criss 2020, s. 152.

⁸² Himmetoğlu 1975, s. 86-87; Çukurova 1994, s. 46-47.

⁸³ Yalman 1997, s. 593.

⁸⁴ Şimşir 1985, s. 383-384.

⁸⁵ Şimşir 1985, s. 387-388; Toker 2006, s. 124.

⁸⁶ *TTA.*, 1571139009.

⁸⁷ Yeghiayan 2007, s. 403.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Kasım'da esir değiş-tokuşu gerçekleşti ve Malta sürgünleri özgürlüklerine kavuştular⁸⁸. Şevket Bey'in kendisinin kaleme aldığı hâl tercümesinde Malta'dan döndükten sonra siyasetten yirmi dört gün hapis yattığı da ifade edilmektedir⁸⁹.

Galatalı Şevket Bey, Malta esareti sona erdikten sonra İnebolu'dan Ankara'ya geçti. Nitekim esaretten kurtuluşu vesilesiyle Mustafa Kemal Paşa'ya çektiği telgrafta şöyle demektedir⁹⁰:

“Ankara Büyük Millet Meclisi Reis-i Âlisi ve Başkumandanı Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

1 Teşrinisani 1337/1 Kasım 1921-İnebolu

Avn-i Hakla mübarek vatana kavuştuk. Kudret-i mahiraneleriyle şanlı zaferler ihraz eden kahraman ordunun ve muhterem kumandanının mütevâlî muvaffakiyetlerine ve mukaddes vatanın halâsı namına milletin refah ve saadetine duacıyız. Ankara'ya müteheyyi-i hareket olduğumuzu arz ile tazimatımızın lütfen kabul buyurulmasını istirham eyleriz.

Miralay Şevket – Diyarbakır Mebusu Zülfü.”

Taha Toros Arşivi'ndeki bir belgeden anlaşıldığı üzere Şevket Bey, Malta'dan geldikten sonra, ailesini ziyaret maksadıyla İstanbul'a gitmek için izin talebinde bulunmuştur. Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Fevzi imzalı ve Müdafaa-i Milliye Vekâletine gönderilen yazıda; “*Miralay Galatalı Şevket Bey'in tanınmış bir şahsiyet olması münasebetiyle işgal altında bulunan Dersaadet'e me'zûnen gitmesi tecviz olunmamaktadır. Ailesiyle görüşmek için kendisinin Anadolu'nun münasip bir sahiline veya İzmit'e giderek ailesini kendi nezdine celp etmesi menfaat-i şahsiyesine daha muvafık görülmektedir*” denilmektedir⁹¹.

Galatalı Şevket Bey'in, Malta'dan dönüşü sonrasında hangi vazifeleri üstlendiği hakkında kat'î bir bilgi mevcut değildir. Millî Savunma Bakanlığı Arşivi'nden temin edilen askerî safahatına dair evrak içerisinde de Malta dönüşü sonrasında yönelik herhangi bir bilgi mevcut değildir. Taha Toros Arşivi'ndeki bir gazete kupüründe, Şevket Bey'in Bolu ve havalisinde toplanan 6'ncı Kolordu Kumandanlığına tayin edildiği bilgisi yer alsa⁹² da İsmet Görgülü'nün *On Yıllık Harbin Kadrosu* adlı eserine bakıldığında Şevket Bey'in 6'ncı Kolordu Kumandanlığına tayin edildiği bilgisi doğrulanamamaktadır⁹³. 19 Şubat 1922'de emeklilik talebinde bulunması, 10 Ekim 1922'de de emekli edilmesi de Şevket Bey'in Malta'dan dönüşü sonrasında herhangi bir görev üstlenmediğini göstermektedir.

Galatalı Şevket Bey'in Anadolu'ya döndükten sonra ne yaptığı hususunda bazı tartışmalı bilgilerin de mevcut olduğu görülmektedir. Örneğin İngiliz Yüksek Komiseri Horace Rumbold'un [1869-1943] 20 Haziran 1922 tarihli raporunda; Bolu ve yöresinde

⁸⁸ Şimşir 1985, s. 395-405.

⁸⁹ MSB. AATB., Askerî Safahat Evrakı: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243.

⁹⁰ “Malta Yolcularının Minnet ve Şükranı”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 4 Teşrinisani 1337/4 Kasım 1921, Nu: 343, s. 1.

⁹¹ TTA., 1637042019.

⁹² TTA., 1512723006.

⁹³ Görgülü 1993, s. 294.

Mustafa Kemal Paşa'ya karşı yapılan bir askerî harekâtın başında Galatalı Şevket Bey'in olduğu ifade edilmektedir⁹⁴. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Arşivi'ndeki 10 Temmuz 1922 tarihli bir belgede de “*Kuvâ-yı Milliye kumandanlarından ve Erkânıharbiye miralaylarından Galatalı Şevket Bey'in iki mâh mukaddem Ankara Hükûmetine ilân-ı isyan ile tarafdarânını ve elde ettiği efradını alarak çekildiği, el-yevm iki taraf arasında müsademât vuku bulmakta olduğu*” belirtilmektedir⁹⁵. Aynı şekilde 10 Temmuz tarihli bir başka belgede de; Şevket Bey, başına topladığı kuvvetlerle İstiklal Mahkemesi azasını asmak ve halkı kendisine ram etmek gibi ihtilal durumuna cüret etmekle itham edilmektedir⁹⁶. Ancak bu bilgilerin doğruluğunu teyit edecek başkaca belgelere ihtiyaç vardır. Zira Şevket Bey'in, 19 Şubat 1922'de Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa'ya [Özalp, 1882-1968] bir dilekçe ile başvurarak; İstanbul'un işgali akabinde Kuvâ-yı Milliye'ye yardımı dolayısıyla tevkif edilerek Malta'ya sürgün edildiğini, yaklaşık iki sene burada kaldığını, Malta'dan dönüşünün üzerinden dört ay geçtiği halde kendisine bir vazife verilmediğini belirtmek suretiyle emeklilik talebinde bulunduğu bilinmektedir⁹⁷. Hatta 30 Eylül'de Müdafaa-i Milliye Vekâletine yazdığı yeni bir dilekçesinde de; 19 Şubat'ta emeklilik dilekçesi verdiğini ancak dilekçesinin işleme konulduğuna dair kendisine malumat verilmediğini belirterek tekaüt talebini tekrarlamakta, emekli maaşını da şimdilik Ankara'dan almak istediğini ifade etmektedir⁹⁸. Bu dilekçeye Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 15 Ekim 1922 tarihli cevabı ise 10 Ekim itibariyle emeklilik işlemlerinin tamamlandığıdır⁹⁹. Galatalı Şevket Bey'in 10 Ekim 1922'de emekli olması, Mayıs-Temmuz arasında isyan ettiği yönünde yukarıda verilen bilginin sıhhatini sorgulatmaktadır. Zira Mayıs-Temmuz 1922'de isyan eden bir şahsın Ankara Hükûmeti tarafından Ekim ayında emekli edilmesi pek mümkün gözükmemektedir.

Sonuç

Karakol Cemiyetinin mühim simalarından birisi olan Galatalı Şevket Bey, Balkan Harbi, Cihan Harbi ve Milli Mücadele dönemindeki hizmetleri ile iz bırakmış bir askerdir. Özellikle Mondros Mütarekesi akabinde 13 Kasım 1918'de İstanbul'un fiilî olarak işgali ve akabindeki işgal girişimlerinin önüne geçmek ve millî bir direniş örgütü ortaya çıkarmak gayesiyle Karakol Cemiyetinin teşekkülünde aktif rol oynaması fevkalade önem arz etmektedir. Nitekim Şevket Bey'in, Karakol lideri olarak “İsa” müstear adıyla İstanbul'dan Anadolu'ya geçişler ve Anadolu'nun silah ve cephane bakımından desteklenmesi yönünde çalışmalar içerisinde olduğu, hatta İstanbul Muhafızlığı ve Bahr-i Sefid Müstahkem Mevkii Kumandanı olarak Anadolu'daki kumandanlar ile İstanbul arasındaki irtibatın sağlanması noktasında kilit vazifeler üstlendiği görülmektedir. Ali Rıza Paşa Hükûmeti döneminde Harbiye Nazır Cemal

⁹⁴ Sarıhan 1996, s. 486.

⁹⁵ *TİTE.*, 47/72, 10 Temmuz 1338.

⁹⁶ <http://libris.bahcesehir.edu.tr/dosyalar/Kizilay/2095.jpg> (Erişim Tarihi: 25.04.2021)

⁹⁷ *TTA.*, 1637047019.

⁹⁸ *TTA.*, 1637039019.

⁹⁹ *TTA.*, 1637037019.

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Paşa ile Heyet-i Temsiliye Reisi Mustafa Kemal Paşa arasındaki irtibatın da aracısı; İstanbul'un atmosferi, 1919 seçimlerinin yapılması, Meclis-i Mebusan'ın açılması ve sair pek çok hususta daima fikirlerine başvurulmuş bir kişiliktir. İlâveten Şevket Bey, İngilizler tarafından menfî değerlendirilen şahıslardan birisidir. Zira Akbaş baskısıyla elde edilen silah ve cephanenin nakli için Bolayır motorunu tahsis etmesi İngiliz Yüksek Komiseri Amiral de Robeck tarafından Osmanlı idarecilerinden talep edilmesinin sebebidir. Nihayetinde 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgali ile tevkif edilerek Malta'ya sürgün edildi ve yaklaşık bir buçuk yıl burada sürgün hayatı yaşadı. Burada da serbest bırakılması mahzurlu şahsiyetlerden olduğu için son kafiye kadar tutuldu ve ancak son kafiye ile 31 Ekim 1921'de Anadolu'ya dönebildi. Akabinde 10 Ekim 1922'de emekli olan Galatalı Şevket Bey, 5 Şubat 1956'da vefat etti ve İstanbul'da defnedildi.

KAYNAKLAR

a. Arşiv Kaynakları

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Arşivi (*TİTE.*): 47/72; 296/21.
Millî Savunma Bakanlığı, Arşiv ve Askerî Tarih Başkanlığı Arşivi Belgeleri (*MSB. AATB.*): Şevket Bey'in Askerî Safahatı Belgesi: 16.02.2021: Sayı: E-36511188-595.04.88243.

Marmara Üniversitesi Taha Toros Arşivi (*TTA.*): 1512723006; 1571139009; 1637032019; 1637034019; 1637036019; 1637037019; 1637039019; 1637040019; 1637042019; 1637047019; 1637051019; 1637053019; 1637054019; 1637055019; 1637056019; 1637059019; 1637060019.

T.C. Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivi Belgeleri (*BOA.*)
Bâbiâli Evrak Odası Belgeleri (*BOA., BEO.*): 3645/273302; 4501/337541; 4587/344012; 4595/344585.

İradeler-Dosya Usulü İradeler Tasnifi (*BOA., İ. DUIT.*): 152/21; 156/1; 156/31; 158/104; 159/28; 159/32; 159/65; 160/29.

b. Gazete ve Dergiler

“İstanbul'da Neler Oluyor”, *İrade-i Milliye*, 22 Mart 1336/1920, Nu: 32, s. 2.

“Malta Yolcularının Minnet ve Şükranı”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 4 Teşrinisani 1337/4 Kasım 1921, Nu: 343, s. 1.

“Muhafızlık ve Merkez Kumandanlığı”, *Alemdar*, 14 Eylül 1335/1919, Nu:173-1573, s. 2.

“Tevcihât”, *Takvim-i Vekayi*, 17 Ağustos 1335/1919, Nu: 3625, s. 1.

“Tevcihât”, *Takvim-i Vekayi*, 18 Teşrinievvel 1335/18 Ekim 1919, Nu: 3674, s. 1.

“Tevcihât”, *Takvim-i Vekayi*, 5 Mayıs 1336/1920, Nu: 3845, s. 1.

“Vefat”, *Cumhuriyet*, 5 Şubat 1956, s. 2.

Askerî Tarih Belgeleri Dergisi (*ATBD*): Nu: 145, Temmuz 2019; Nu: 146, Ocak 2020.

c. Kitap ve Makaleler

Akşin 2010 Sina Akşin, *İstanbul Hükümetleri ve Millî Mücadele II Son Meşrutiyet 1919-1920*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Aydın 1992 Mesut Aydın, *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

Balkan 2008 Fuat Balkan, *Komitacı BJK'nin Kurucusu Fuat Balkan'ın Anıları*, Yay. Haz. Turgut Gürer, Gürer Yayınları, İstanbul.

Bıyıklıoğlu 1992 Tevfik Bıyıklıoğlu, *Trakya'da Millî Mücadele*, C. I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Bozkurt 2014 Abdurrahman Bozkurt, *İtilaf Devletlerinin İstanbul'da İşgal Yönetimi*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara.

Can 1963 Fahri Can, “Karakol Cemiyeti Nasıl Kurulmuştu?”, *Yakın*

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Tarihimiz, S. 48, s. 257-260.

- Cebesoy 2000 Ali Fuat Cebesoy, *Millî Mücadele Hatıraları*, Temel Yayınları, İstanbul.
- Criss 2020 Bilge Criss, *İşgal Altında İstanbul 1920-1923*, Çev. Ahmet Kaçmaz, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Çakmak 2005 Fevzi Çakmak, *Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu Cephesi Harekâtı -1935 Yılında Harp Akademisinde Verilen Konferanslar-*, Yay. Haz. Ahmet Tetik, Sema Kiper, Ayşe Seven, Serdar Demirtaş, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
- Çukurova1994 Bülent Çukurova, *Kurtuluş Savaşında Haberalma ve Yeraltı Çalışmaları*, Ardıç Yayınları, Ankara.
- Ertürk 2016 Hüsamettin Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası*, Haz. Samih Nafiz Tansu, İlgi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Gazi M. Kemal 2020 Gazi M. Kemal, *Nutuk*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Giray 1962 Muharrem Giray, "İşgal İstanbul'unda Gizli Bir Teşkilat: Karakol Cemiyeti", *Yakın Tarihimiz*, S. 11, s. 345-347.
- Görgülü 1993 İsmet Görgülü, *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Hiçyılmaz 2012 Ergun Hiçyılmaz, *Türk Devrimi'nde Bir Gizli Örgüt Karakol*, Destek Yayınevi, İstanbul.
- Himmetoğlu 1975 Hüsnü Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Yardımları*, C. I, Ülkü Matbaası, İstanbul.
- Ilgaz 1981 Hasene Ilgaz, "Millî Mücadelede Varlığı Gizli Kalan Bir Cemiyet: Kara-Kol Cemiyeti", *Tarih ve Edebiyat Mecmuası*, S. 193, s. 10-20.
- İdikut 1953 İhsan İdikut, *Türk Lavrensleri*, Öztürk Matbaası, İstanbul.
- İlden 2018 Köprülü Şerif İlden, *Sarıkamış*, Yay. Haz. Sami Önal, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Karabekir 2009 Kazım Karabekir, *Günlükler (1906-1948)*, C. I, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Komutanların Yaşam Öyküleri*
Balkan Savaşı'na Katılan Komutanların Yaşam Öyküleri, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2004.
- Özalp 1985 Kazım Özalp, *Millî Mücadele*, C. I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özkan 2015 Asaf Özkan, *İşgal İstanbul'unda İstihbarat ve Eylem*, *Mim Mim Grubu*, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum.
- Salıhık 1999 Selahattin Salıhık, *Kurtuluş Savaşının Gizli Örgütü M.M. Grubu*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Sarıhan 1996 Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, C. IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Şimşir 1985 Bilal N. Şimşir, *Malta Sürgünleri*, Bilgi Yayınevi, İstanbul.

- Teveoğlu 2020 Fethî, *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Toker 2006 Yalçın Toker, *Malta Sürgünlerinden Portreler*, Toker Yayınları, İstanbul.
- Toros 1998 Taha Toros, “İstanbul Üniversitesi'nden Diploma Alan İlk Kız: Şekibe Ali”, *Tarih ve Toplum*, S. 158, s. 17-19.
- Tunaya 1952 Tarık Zafer Tunaya, *Türkiye’de Siyasi Partiler 1859-1952*, Arba Yayınları, İstanbul.
- Tunaya 2010 Tarık Zafer Tunaya, *Türkiye’de Siyasal Partiler, Mütareke Dönemi*, C. 2, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Türkgeldi 2010 Ali Fuat Türkgeldi, *Görüp İştittiklerim*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Türkmen 2001 Zekeriya Türkmen, *Mütareke Döneminde Ordunun Durumu ve Yeniden Yapılanması (1918-1920)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Yalman 1997 Ahmed Emin Yalman, *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim*, C. I, Yay. Haz. Erol Şadi Erdiñç, Pera Turizm ve Ticaret A.Ş. Yayıncılık, İstanbul.
- Yeghiayan 2007 Vartkes Yeghiayan, *Malta Belgeleri, İngiltere Dışışleri Bakanlığı “Türk Savaş Suçluları” Dosyası*, Belge Yayınları, İstanbul.
- Zürcher 1987 Eric Jan Zürcher, *Millî Mücadele’de İttihatçılık*, Çev. Nüzhet Salihoğlu, Bağlam Yayınları, Ankara.

<http://libris.bahcesehir.edu.tr/dosyalar/Kizilay/2095.jpg>

SUMMARY

Researchers on the biographies of the figures of the National Struggle make great contributions to the understanding of the period and the National Struggle. As a matter of fact, when the biographies are not known, the incidents couldn't be recognized properly. Colonel Şevket Bey is an indispensable figure for understanding the period; he was a member of the Committee of Union and Progress, an organiser and a successful soldier.

According to the information based on his biography, Şevket Bey, son of Cemil Efendi and Nesibe Hanım, was born in Gallipoli in 1881. In the military school diploma he was described as medium height, dark skinned and hazel eyes. Following the Primary School education he was graduated from the following schools respectively, Soğukçeşme Military Middle School in 1895, Kuleli Military School on December 10th, 1900 and finally Ottoman Military Academy on January 4th, 1904.

Şevket Bey became a staff captain in the Ottoman Army. He was appointed in the following duties in the Ottoman Army to operate the troops in the army: On 24th January, 1904 for the Second Army; on 15th June, 1904 for the Troop Commandership I of 7th Cavalry Regiment for training; on 1st December, 1904 for the Troop Commandership III of Shooting Troop III. He was arrested in Edirne for his ideas supporting independence. He was sent to Istanbul by Imperial decree to be judged in the Military Court after being imprisoned for eleven days under the caption of the request for detention and dismissing from his military position. He spent 105 days in detention in the Central Command Headquarters in Istanbul. During his trial in the Military Court, he was found innocent. He was acquitted of all the charges and reinstated in his military position. He became lieutenant commander on 14th January 1906. Following his training at the artillery battalion, he was appointed to Second Commissariat in Van Province near Iran border by the Imperial Decree signed by Abdulhamid. He served in Van Province until the Second Constitutional Era (23rd July 1908).

Galatalı Şevket Bey has notions based on freedom and independence. As it is stated above, he was detained in Edirne and Istanbul for his ideas supporting the constitutional monarchy and independence. He was put on trial in the Military Court and finally he was acquitted. He supported the activities for the declaration of the Second Constitutional Period. Following the declaration of the Second Constitutional Period, he came to Istanbul in November 1908. When he was in Istanbul, he was appointed to the Minister of General Staff. He was appointed to the Commission of Investigation of the Military Court on 3rd May 1909.

He was promoted to the rank of squadron leader on 19th June 1909. He went to Samos Island in May 1910 to suppress the uproars. He joined to the Balkan Wars with the Third Legion of the ground troops under his commandership in October 1912. Following the Balkan Wars, he went to Mersin and stayed here nearly two months at the 48th Regiment. Then he was appointed Commander of the 11th Corps of the Army of the Minister of General Staff in Harput. He participated to the World War I with this corps.

Galatalı Şevket Bey, was promoted to the rank of lieutenant colonel on 4th

November 1914. He carried out his military duties at the Battle of the Sarikamish in the World War I and made great contributions for the benefit of his country. He was awarded a silver combat medal for his noteworthy contributions at the operations between K teek and Sarikamish. In 1916, he carried out the task of the suppression the Dersim Rebellion. He became the commander of the corps in Mosul on 15th August 1916. Following the fall of Baghdad on 11th March 1917, he was appointed to the 18th Corps Commander on 23rd March 1917. With this corps, he participated to the Battle of Istiblat and Sundiye in April, 1917. He went to Europe to make a survey of military developments in Austrian and German Army at the beginning of September 1917. He joined the military courses carried out in Sedan and had a chance to observe the experience of the German commanders.

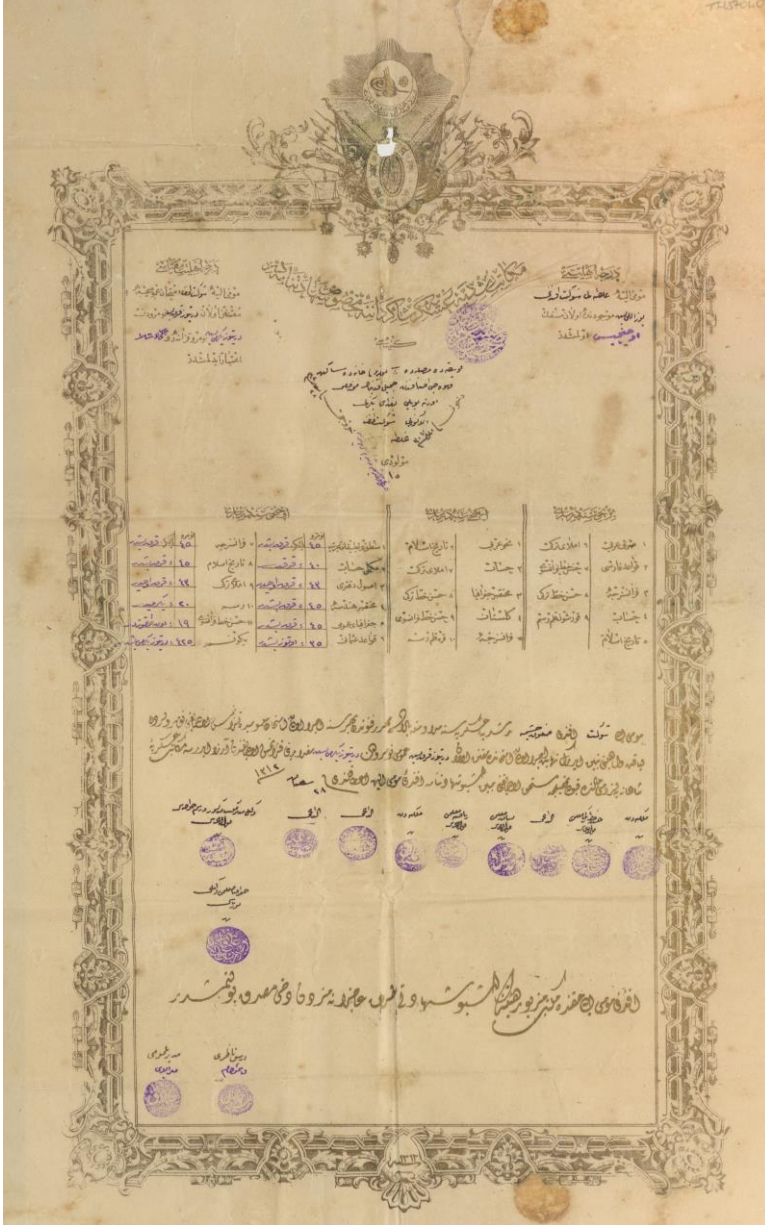
Galatalı Şevket Bey was among the leading figures of the Karakol Society and made great services at the Balkan Wars, World War and National Struggle. After the Mondros Armistice Agreement, he became an active role for the foundation of the Karakol Society in order to establish a national struggle body and prevent the occupation of Istanbul (13th November 1918). He carried out some activities as a leader of Karakol Society under the pseudonym of Isa. He lent assistance for the people seeking to pass to Anatolia in a safe manner as well as dispatching firearms and ammunition to Anatolia. He carried out notable contributions as a commander of the Mediterranean Strait Fortified Area between Istanbul and Anatolia. During the Ali Rıza Pasha Government, he tried to mediate between Cemal Pasha, the Navy Minister and Mustafa Kemal Pasha, the chairman of the Committee of Representation. He was consulted on many decisions such as the atmosphere in Istanbul, 1919 Ottoman General Elections and opening of the Chamber of the Deputies. Şevket Bey was regarded as negative by the British authorities. As he was allocated Bolayır ship for the transportation of the armaments obtained during the Akbaş arms depot raid, John de Robeck, British High Commissioner to Turkey, made a request from the Ottoman authorities to send Sevket Pasha to them. Following the occupation of Istanbul officially on 16th March 1920, he was arrested by the British officers and exiled to Malta. He lived in exile here for about a year and a half. He returned to Anatolia on 31st October 1921 in the last group of the Turkish people as he was regarded as undesirable person. He was retired on 10th October 1922 and passed away on 5th February 1956 and buried in Istanbul.

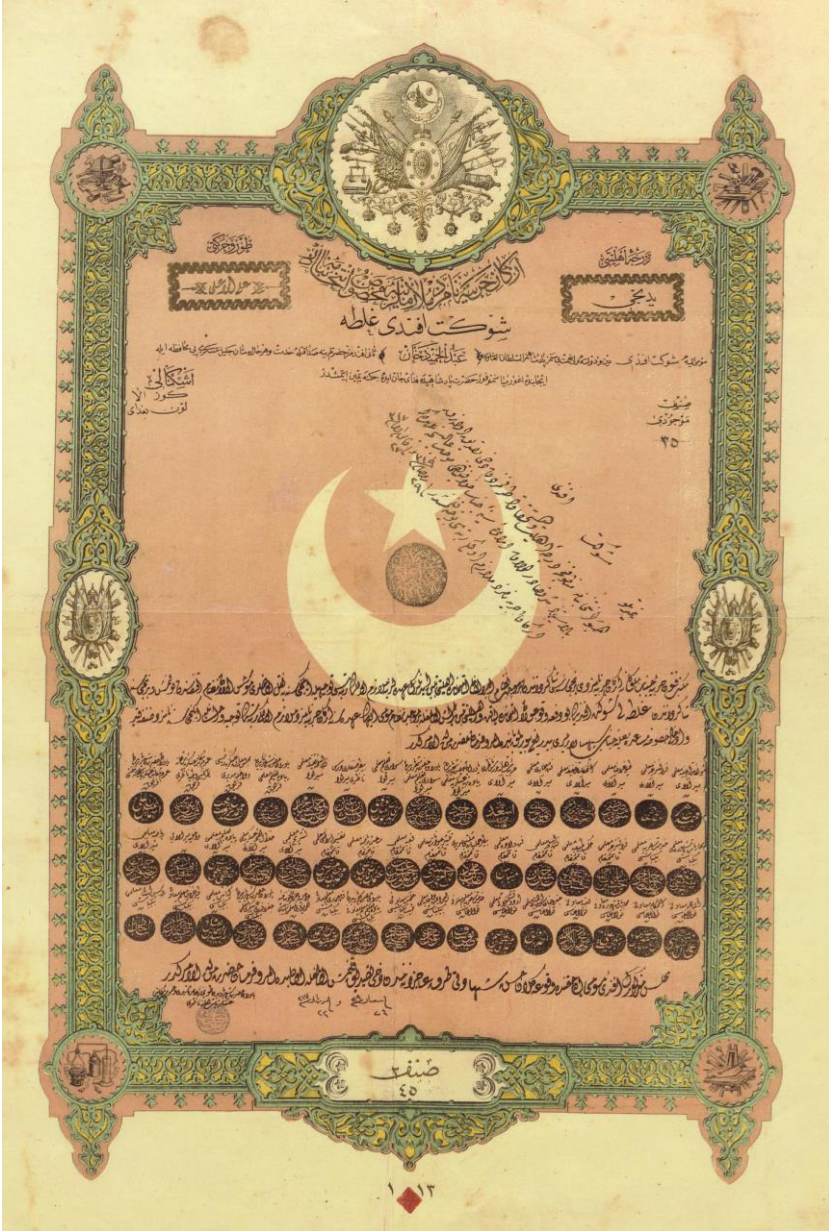
Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

EKLER

Ek 1. Şevket Bey'in Mekatib-i Rüştiye Diploması (TTA., 1637040019)

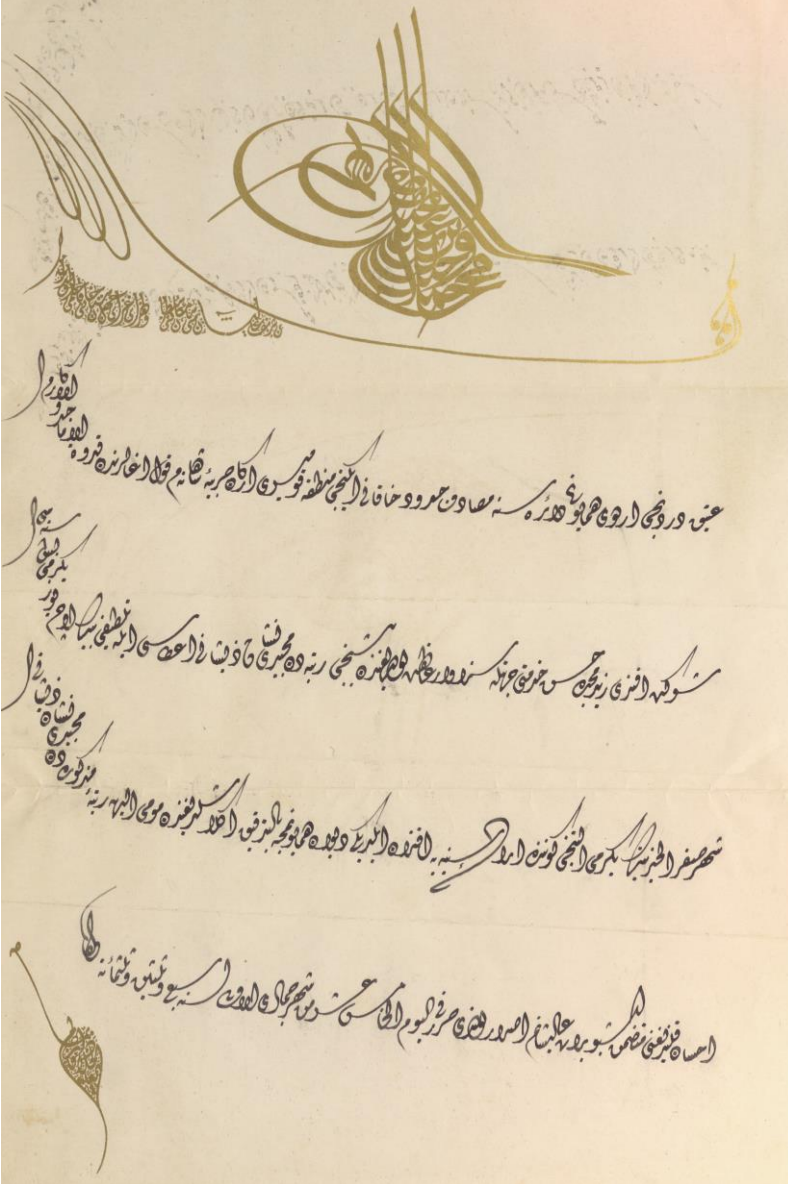

Ek 2. Şevket Bey'e ait Erkân-ı Harbiye Namzed Mülazımlarına Mahsus İntihâb-nâme (TTA., 1637053019)

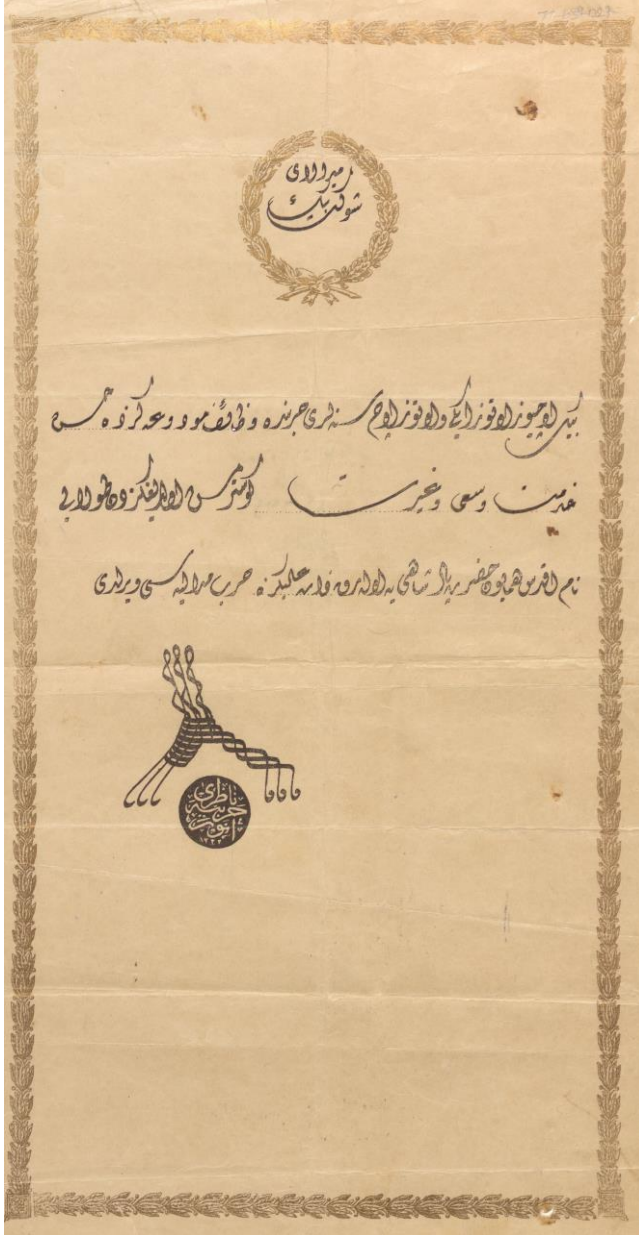

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Ek 3. Şevket Bey'e Beşinci Rütbeden Mecidi Nişan verildiğini gösterir berat (TTA., 1637055019)

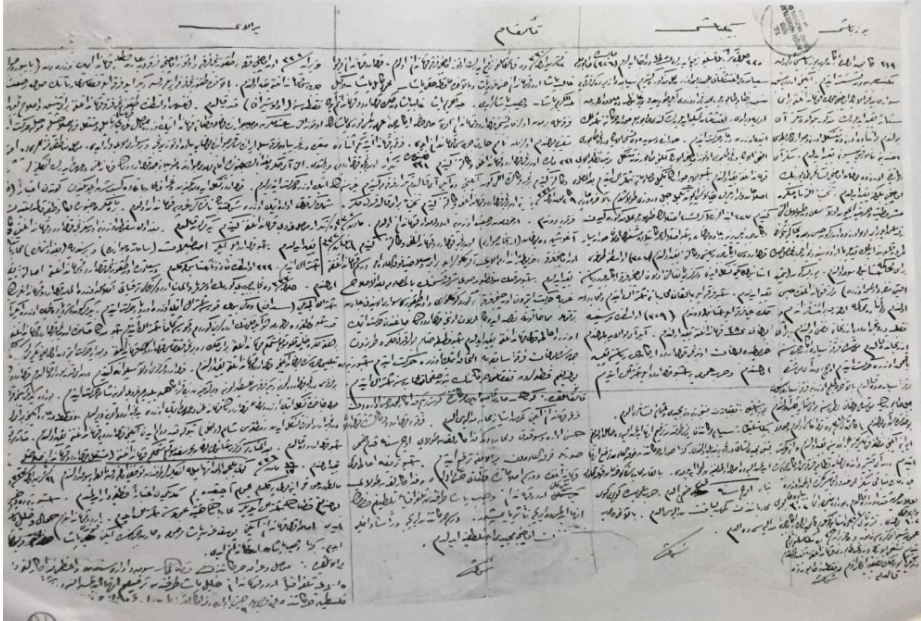

Ek 4. Şevket Bey'in askerî safahatına dair kronolojik sıralama (TTA., 1637059019)

Ek 6. Şevket Bey'in askerî safahatı hakkında Millî Savunma Bakanlığı Arşivi evrakı (MSB. AATB Askerî Safahat Evrakı).

Ek 7. Galatalı Şevket Bey ve eşi Şekibe Hanım'ın Fotoğrafı (TTA., 1561456008)

Karakol Cemiyeti Liderlerinden Galatalı Şevket Bey'in Hayatı ve Millî Mücadele'deki Hizmetleri

Ek 8. Galatalı Şevket Bey ve eşi Şekibe Hanım'ın mezarı (Eski Kozlu Mezarlığı, Ada: A, Mezar No: 47).

